

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2020-2021

Anul de studiu I / Semestrul 2

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filologie
1.3. Departamentul	Departamentul de Filologie
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / calificarea	Limba și literatura română – Limba și literatura engleză Filolog – 264301; secretar literar – 264305; asistent de cercetare în filologie – 264315 / acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Etnologie și folclor			2.2. Cod disciplină	RE122		
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Georgeta Orian						
2.4. Titularul activității de seminar							
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	-
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp					47 ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					3
Examinări					2
Alte activități - pregătire în sesiune					12

3.7 Total ore studiu individual	47
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite	3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Amfiteatru dotat cu tablă, videoproiector și ecran de proiecție
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Amfiteatru dotat cu tablă, videoproiector și ecran de proiecție; albume etnografice; acces la un muzeu etnografic

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C4 Prezentarea sintetică și analitică, estetică și culturală a fenomenului literar și a culturii populare române. C4.1 Descrierea și exemplificarea evoluției etnologiei și folclorului; C4.2 Exemplificarea formelor de evoluție a folclorului românesc și interpretarea fenomenului culturii tradiționale în context istoric și cultural. Explicarea unor concepte-cheie în înțelegerea culturii tradiționale, precum și interpretarea textului folcloric; A4.1 Relaționarea textelor și contextelor diverse, operarea cu tehnicile de analiză textuală. Abordarea în diverse perspective interpretative a unui fapt folcloric, precum și aplicarea conceptelor și metodelor etnologiei și antropologiei culturale în investigarea fenomenelor de cultură tradițională / populară; A4.2 Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului culturii române și al culturii populare corespunzătoare, în contexte diferite; A4.3 Formularea, în cadrul unor proiecte profesionale, a unui punct de vedere profesional, asupra fenomenului cultural, pornind de la pozițiile exprimate în bibliografia de specialitate; SP4. Elaborarea unui discurs oral / scris complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic, pe o temă de etnologie și/sau folclor.
Competențe transversale	CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbă și literatură în deplină concordanță cu etica profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<i>Cuprinderea într-o structură unitară și coerentă a principalelor momente din evoluția culturii tradiționale și a literaturii populare române.</i>
7.2 Obiectivele specifice	<p>O1. Cunoașterea principalelor aspecte din evoluția comentariilor asupra principalelor fenomene de cultură tradițională și asupra unor opere reprezentative ale literaturii populare românești;</p> <p>O2. Cultivarea sentimentului patriotic și identitar, a respectului față de valorile culturale naționale;</p> <p>O3. Exersarea inteligenței, impunerea rigorilor gândirii, dezvoltarea metodei, a calităților logice și a calităților literare;</p> <p>O4. Integrarea fenomenelor culturii și literaturii populare românești în contextul larg al valorilor culturii și literaturii universale;</p> <p>O5. Formarea unei baze de orientare cu largă deschidere pentru aprofundarea ulterioară, din perspectiva educației permanente, a temelor discutate, dar și a altor teme vizând raporturile culturii și literaturii folclorice românești cu valorile culturii și literaturii europene.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>C1. Introducere: Importanța studierii etnologiei și folclorului</p> <p>1.1. Temele cursurilor și ale seminariilor</p> <p>1.2. Bibliografie generală</p> <p>1.3. <i>Lectură critică:</i> Mircea Eliade, <i>Folclorul ca instrument de cunoaștere</i>, în vol. <i>Meșterul Manole</i>. Studii de etnologie și mitologie, ediție și note de Magda Ursache și Petru Ursache, Iași, Editura Junimea, 1992; Dumitru Micu, <i>Creația orală</i>, în vol. <i>Istoria literaturii române. De la creația populară la postmodernism</i>, București, Editura Saeculum I.O., 2000, pp. 7-17.</p>	Prezentare asistată de calculator Portofoliu	2h S1
<p>C2. TEMA I: Delimitări teoretice / instrumente de lucru</p> <p>2.1. Evoluția terminologiei și a preocupărilor (științifice) față de domeniul studiat</p> <p>2.2. Concepte și definiții (folclor, folcloristică, etnografie, etnologie, antropologie); oferta interdisciplinarității</p> <p>2.3. Repere în istoria etnologiei și folcloristicii mondiale și românești; școli de folcloristică</p> <p>2.4. Caracterele specifice ale folclorului (tradițional, colectiv, oral, anonim, sincretic)</p> <p>2.5. Coordonatele structurale ale folclorului literar (versificație, rimă, stereotipie, prototip, variante)</p> <p>2.6. Relația dintre faptul folcloric și textul folcloric: natura contextuală a textului folcloric</p> <p>2.7. Categoriile ale folclorului literar (genuri și specii, clasificări)</p> <p>2.8. Publicații și manifestări științifice de specialitate</p>	Prelegere asistată de calculator (pps) Problematizare și învățare prin descoperire Conversație și comentariu de text	2h S2
<p>C3. TEMA II: Probleme de metodologie a cercetării / Paradigma socială a faptelor de folclor / Cultură materială și cultură spirituală</p> <p>3.1. Spațiul domestic: mod de configurare a habitatului rural. Așezările umane și locuința tradițională; arhitectura populară; mobilier țărănesc</p> <p>3.2. Ocupații de bază și auxiliare ale populației, unelte de muncă, meșteșuguri populare de prelucrare a materiei prime și cele artistice</p> <p>3.3. Ornamentica și cromatica tradițională, obiecte executate manual, textile și scoarțe. Costumul popular</p> <p>3.4. Culegerea și interpretarea materialului folcloric</p> <p>a. Fazele preliminare ale cercetării, delimitarea obiectului de studiu, stabilirea metodologiei; b. Structura unei monografii: istoricul așezării, descrierea geografică, populația (structura etnică), situația economică (ocupații tradiționale, meșteșuguri, specific zonal), habitatul rural (așezarea, gospodăria, anexele), port popular, datini, tradiții, obiceiuri, riturile de trecere, folclor literar, muzical, coregrafic, glosar de termeni, lista informatorilor, anexe; c. Oportunitatea cercetării. Exemple de monografii. Vizitarea unei expoziții etnografice. Fișa unui exponat: aplicații</p>	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație și comentariu de text	2h S3
<p>C4. TEMA III: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Poezia riturilor de trecere</p> <p>4.1. Probleme de fond: magie, obiceiuri, calendar popular</p> <p>4.2. Folclor ritual / folclor neritual. Poezia de ritual și ceremonial – clasificări.</p> <p>4.3. Folclorul datinilor și obiceiurilor. Descântecul. Proces /practică /magie și text literar (nominatio-invocatio). Exemple</p> <p>4.4. Poezia riturilor de trecere: nașterea</p> <p>4.5. <i>Lectură critică:</i> Mircea Eliade, <i>Dacii și Lupii</i>, în vol. <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i>, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980, pp. 21-38.</p>	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Portofoliu	2h S4
<p>C5. TEMA III: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Poezia riturilor de trecere: nunta tradițională</p> <p>5.1. Înainte de nuntă: pețitul, mersul pe vedere, chemarea la nuntă, logodna, pregătirile, zestrea, alegerea nașilor, obiecte ceremoniale</p> <p>5.2. Nunta propriu-zisă: gătitul mirilor, nașii, vornicii, cununia, masa mare, cinstea</p> <p>5.3. După nuntă: calea primară, divorțul, a doua nuntă</p> <p>5.4. Orația de nuntă / strigătura</p> <p>5.5. Vizionare film documentar: <i>Nunta cu călărași de la Rupea</i> (Brașov)</p>	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Material video	2h S5
<p>C6. TEMA III: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Poezia riturilor de trecere: moartea / înmormântarea</p> <p>6.1. Elemente ale ritului funerar: concepția despre moarte și lumea de dincolo, despre relația corp-</p>	Prelegere Problematizare	2h S6

<p>suflet, spirit-materie, semnele morții, scăldatul ritualic al mortului, steagul și bradul, bocirea și bocitoarele, priveghiul, cântecul zorilor, prohodul, credințe și superstiții legate de poduri și vămi ale sufletului, rai și iad</p> <p>6.2. Cântecul funebru; bocetul</p> <p>6.3. Vizionare film documentar: <i>Revalorizarea contemporană a troitelor</i></p>	<p>și învățare prin descoperire</p> <p>Conversație</p> <p>Material video</p>	
<p>C7. TEMA IV: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Textele folclorice ale obiceiurilor calendaristice – obiceiuri (agrare) de peste an</p> <p>7.1. Călușarii; 7.2. Rusalile; 7.3. Sânzienele; 7.4. Caloianul; 7.5. Paparuda</p> <p>7.6. Documentare etnografice: <i>Cununa grâului, Borbolatița</i> etc.</p>	<p>Prelegere</p> <p>Conversație;</p> <p>Material video</p>	<p>2h</p> <p>S7</p>
<p>C8. TEMA IV: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Textele folclorice ale obiceiurilor calendaristice – ciclul sărbătorilor de iarnă</p> <p>8.1. Colindele și colindatul; 8.2. Colindatul cu măști; 8.3. Colindatul copiilor; 8.4. Plugușorul și Semănatul; 8.5. Vasilca; 8.6. Descolindatul</p> <p>8.7. <i>Lectură critică:</i> Ioan Slavici, <i>Crăciunul. O bucată din viața românilor din Țara Ungurească</i>, în „Timpul”, II (1877), nr. 291 (25 decembrie), pp. 2-3 – descrierea cu valoare etnografică</p>	<p>Prelegere asistată de calculator (pps)</p> <p>Material video</p> <p>Portofoliu</p>	<p>2h</p> <p>S8</p>
<p>C9. TEMA V: Folclor literar. Epica folclorică: basmul, povestirea, legenda, snoava</p> <p>9.1. Originea termenilor, definiție, funcții, clasificare, problema șabloanelor</p> <p>9.2. Istoricul speciilor, preocupări științifice</p> <p>9.3. Definiție, funcții, clasificare</p> <p>9.4. <i>Lectură critică:</i> Mircea Eliade, <i>Satana și Bunul Dumnezeu: preistoria cosmogoniei populare românești</i>, în vol. <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i>, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980, pp. 87-136.</p> <p>9.5. Basmul popular – basmul cult: imagine în oglindă. Analize pe text: Petre Ispirescu, <i>Basmele românilor</i>, postfață și bibliografie de Viola Vancea, București, Editura Albatros, 1980; Constantin Cubleșan, <i>Antologia basmului cult românesc</i>, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002; <i>Basmul românesc cult</i>, antologie comentată de Valentina Rotaru, București, Editura Aula, 2001</p> <p>9.6. Analize pe text: <i>Legende populare românești</i>, I, ediție critică și studiu introductiv de Tony Brill, prefață de Ion Dodu Bălan, București, Editura Minerva, 1981; <i>Snoava populară românească</i>, ediție critică de Sabina-Cornelia Stroescu, prefață de Mihai-Alexandru Canciovici, I-IV, București, Editura Minerva, 1984-1989, col. „Ediții critice de folclor – Genuri”.</p>	<p>Prelegere</p> <p>Conversație și comentariu de text</p> <p>Portofoliu</p>	<p>2h</p> <p>S9</p>
<p>C10. TEMA V: Folclor literar. Epica folclorică în versuri: balada</p> <p>10.1. Terminologie; originea, evoluția și tipologia cântecului epic</p> <p>10.2. Capodopere ale baladei românești: <i>Miorița, Meșterul Manole, Soarele și Luna, Șarpele</i></p> <p>10.3. <i>Lecturi critice:</i> Mircea Eliade, <i>Meșterul Manole și Mănăstirea Argeșului</i>, în vol. <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i>, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980, pp. 166-192; Mircea Eliade, <i>Mioara năzdrăvană</i>, în vol. <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i>, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980, pp. 223-250.</p>	<p>Prelegere</p> <p>Conversație și comentariu de text</p> <p>Portofoliu</p>	<p>2h</p> <p>S10</p>
<p>C11. TEMA VI: Folclor literar. Lirica folclorică</p> <p>11.1. Cântecul liric – doina: evoluția speciei, clasificare</p> <p>11.2. Cântecul de leagăn</p> <p>11.3. Strigătura</p> <p>11.4. Analize pe text: <i>Folclor din Transilvania. Texte alese din colecții inedite</i>, IV, ediție îngrijită și prefață de Dumitru Lazăr, cu un cuvânt înainte de Mihai Pop, Editura pentru Literatură, 1969</p>	<p>Prelegere</p> <p>Problematizare și învățare prin descoperire</p> <p>Conversație</p> <p>Portofoliu</p>	<p>2h</p> <p>S11</p>
<p>C12. TEMA VII: Aspecte ale genului dramatic folcloric</p> <p>6.1. Scurt istoric; elemente de artă teatrală populară</p> <p>6.2. Exemple: Călușul, Brezaia, Unchieșii, Cucii, Irozii, Vicleimul etc.</p> <p>6.3. Analize pe text, material video, lectură critică: Ioan Massoff, <i>Teatrul românesc. Privire istorică</i>, vol. I. <i>De la obârșie până la 1860</i>, București, Editura pentru literatură, 1961; Horia Barbu Opreșan, <i>Teatru fără scenă. Evocări ale unor spectacole, personaje și interpreți ai teatrului popular românesc</i>, cu o prefață de Ovidiu Papadima, București, Editura Meridiane, 1981; Horia Barbu Opreșan, <i>Teatrul popular românesc</i>, București, Editura Meridiane, 1987.</p>	<p>Prelegere</p> <p>Problematizare și învățare prin descoperire</p> <p>Conversație și comentariu de text</p> <p>Material video</p>	<p>2h</p> <p>S12</p>
<p>C13. TEMA VIII: Literatura paremiologică: textul folcloric aforistic / sentențios / enigmatic: proverbe, zicători, cimilituri, ghicitori</p>	<p>Prelegere;</p> <p>Conversație</p>	<p>2h</p> <p>S13</p>
<p>C14. Considerații finale, retrospectiva cursului și a seminarului.</p> <p>14.1. Folclorul – marcă a identității unui popor</p> <p>14.2. Elemente folclorice în literatura cultă. Exemple: G. Coșbuc, I. Creangă, M. Eminescu, Tudor Arghezi, Ion Barbu, Lucian Blaga, Radu Stanca, Șt. Aug. Doinaș, Marin Sorescu ș.a.</p>	<p>Conversație</p>	<p>2h</p> <p>S14</p>
<p>8.2 Bibliografie generală:</p> <p>Ovidiu Bîrlea, <i>Metoda de cercetare a folclorului</i>, București, Editura pentru Literatură, 1969.</p> <p>Ovidiu Bîrlea, <i>Folclorul românesc</i>, I-II, București, Editura Minerva, 1981-1983.</p> <p>Valer Butură, <i>Cultura spirituală românească</i>, ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu, București, Editura Minerva, 1992.</p> <p>G. Călinescu, <i>Estetica basmului</i>, Bistrița, Editura Pergamon, 2006.</p>		

Giuseppe Cocchiara, <i>Istoria folcloristicii europene. Europa în căutare de sine</i> , traducere din limba italiană de Michaela Șchiopu, București, Editura Saeculum I.O., 2004.
Jean Copans, <i>Introducere în etnologie și antropologie</i> , traducere de Elisabeta Stănculescu și Ionela Ciobănașu, Iași, Polirom, 1999.
Mircea Eliade, <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i> , traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980.
Mircea Eliade, <i>Meșterul Manole. Studii de etnologie și mitologie</i> , selecție de texte și note de Magda Ursache și Petru Ursache, prefață de Petru Ursache, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2008.
Constantin Eretescu, <i>Folclorul literar al românilor. O privire contemporană</i> , București, Editura Compania, 2004.
Adrian Fochi, <i>Valori ale culturii populare românești</i> , I-II, studiu introductiv și tabel cronologic de Iordan Datcu, ediție îngrijită de Rodica Fochi, București, Editura Minerva, 1987-1988.
Arnold van Gennep, <i>Formarea legendelor</i> , traducere de Lucia Berdan și Crina Ioana Berdan, studiu introductiv de Petru Ursache, postfață de Lucia Berdan, Iași, Editura Polirom, 1997.
Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoisier, Richard Pottier, <i>Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte</i> , traducere de Dana Ligia Ilin, Iași, Editura Polirom, 2001.
Arnold van Gennep, <i>Riturile de trecere</i> , traducere de Lucia Berdan și Nora Vasilescu, studiu introductiv de Nicolae Constantinescu, postfață de Lucia Berdan, Iași, Editura Polirom, 1998.
Ion Ghinoui, <i>Sărbători și obiceiuri românești</i> , București, Editura Elion, 2003.
Artur Gorovei, <i>Folclor și folcloristică</i> , ediție de Sergiu Moraru, Chișinău, Editura Hyperion, 1990.
Doina Ișfănoni, <i>Interferențe dintre magic și estetic în recuzita obiceiurilor tradiționale românești din ciclul vieții</i> , București, Editura Enciclopedică, 2002.
Vasile Lovinescu, <i>Interpretarea ezoterică a unor basme și balade populare românești</i> , Cartea Românească, 1993.
S. Fl. Marian, <i>Nașterea la români. Nunta la români. Înmormântarea la români. Studiu etnografic</i> , ediție îngrijită, introducere, bibliografie și glosar de Iordan Datcu, București, Editura Saeculum I.O., 2000.
Andrei Oișteanu, <i>Motive și semnificații mito-simbolice în cultura tradițională românească</i> , București, Editura Minerva, 1989.
A. Gh. Olteanu, <i>Reflexe folclorice în literatura scrisă</i> , antologie, introducere, comentarii, dosar critic, note și bibliografie de dr. A. Gh. Olteanu, Humanitas Educațional, 2000.
Tudor Pamfile, <i>Sărbătorile la români. Studiu etnografic</i> , ediție și introducere de Iordan Datcu, București, Editura Saeculum I.O., 1997.
M. Pop, P. Ruxăndoiu, <i>Folclor literar românesc</i> , București, Editura Didactică și Pedagogică, 1991.
Seminar

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei a fost analizat în comisia de monitorizare și evaluare a programului de studiu. Din comisie fac parte reprezentanți ai angajatorilor și asociațiilor profesionale din domeniu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<p>CE. 1.1. Calitatea exprimării, comunicarea scrisă eficientă în limba română</p> <p>CE. 1.2. Abordarea în diverse perspective interpretative a unui text, operarea cu tehnicile de analiză textuală</p> <p>CE. 1.3. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului culturii populare românești în contexte diferite</p> <p>CE. 1.4. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite</p> <p>CE. 1.5. Formularea unui punct de vedere profesional asupra fenomenului culturii populare, pornind de la pozițiile exprimate în bibliografia de specialitate</p>	scrisă (S): lucrare scrisă; chestionar; grilă; test; portofoliu	100%
<p>10.6 Standard minim de performanță: Obținerea notei minime 5</p> <p>SP3. Participarea la realizarea unui proiect de cercetare cu o temă conexasă tematicii cursului.</p> <p>Cerințe minime de promovare (pentru nota 5): participare nesistematică la orele de curs; cunoștințe minimale din problematica disciplinei; capacitate redusă de transfer al informației de specialitate; obținerea a minimum 5 pct. la lucrarea scrisă.</p> <p>Cerințe maxime de promovare (pentru nota 10): participare activă și sistematică la dezbaterile de la curs și seminar; cunoștințe temeinice din problematica disciplinei; capacitate sporită de transfer al informației de specialitate; obținerea punctajului maxim la toți indicatorii de mai sus.</p>			

Data completării: 20.09.2020

Semnătura titularului de curs

Data avizării în departament

Semnătura director de departament